

Fristående sammanfattning av bedömningen av fristående kurser i biologi vid Uppsala universitet år 2019.

Denna utvärdering avser fristående kurser i biologi vid Uppsala universitet. Vid den biologiska sektionen ges inom ramen för fristående kurser ett större kurspaket om 60 hp (åtta delkurser), fyra distanskurser, sju kvällskurser, tre sommarkurser och en uppdragsutbildningskurs (Lärarlyftet). Fyra olika institutioner är delaktiga i att ge dessa kurser: tre "ämnesinstitutioner" där forskning bedrivs med olika inriktningar, Institutionen för cell- och molekylärbiologi, Institutionen för ekologi och genetik och Institutionen för organismbiologi. Förutom dessa ämnesinstitutioner finns Institutionen för biologisk grundutbildning som står för den övergripande organisationen av utbildningar på grund- och avancerad nivå.

Av de tre olika möjliga metoderna för utvärdering valde utvärderingsenheten "bedömarpanel". Vi genomförde platsbesöket på Uppsala universitet 28-30 oktober 2019. Alla i bedömarpanelen deltog vid hela besöket. Ämneskoordinatoren hade ställt samman ett omfattande program så att vi kunde möta, fråga ut och diskutera med många olika relevanta personer och grupper. Förutom platsbesöket var självvärderingen av utbildningen det viktigaste underlaget för utvärderingen, jämte relevanta dokument såsom kursplaner och examinationstexter. Bedömargruppen hade följande sammansättning:

- Maria Essunger, Docent och lektor, Uppsala Universitet (sammankallande)
- Kristoffer Hylander, Professor, Stockholms Universitet
- Fabian Bergland, Student, Stockholms Universitet
- Bent Christensen, Lektor, Umeå Universitet
- Torbjörn Säll, Professor, Lunds Universitet

Generellt anser bedömargruppen att de fristående kurserna i biologi vid Uppsala universitet svarar väl mot de förväntningar och krav man ställer och kan ställa på dessa kurser, samtidigt som vi kan se potentiella förbättringsmöjligheter.

Styrkor som identifierades:

- Måluppfyllelsen för de fristående kurserna i biologi tycks vara relativt god.
- Studenter har tillgång till ett stort antal relevanta och intressanta kurser att välja på.
- De fristående kurserna kan fungera väl som rekryteringsbas för övrig utbildning vid den biologiska sektionen samt göra viktig vetenskaplig kompetens tillgänglig för större grupper i samhället och därmed bidra till att öka kvaliteten i kultur- och samhällsdebatt.
- De flesta lärare är aktiva forskare (vilket är en slags garanti för att undervisningen är forskningsanknuten) och de har generellt en gedigen pedagogisk grund.

- Det pedagogiska och ämnesdidaktiska arbete som uträttas vid institutionerna och sektionerna är ambitiöst och tycks vara välfungerande (även om det frivilliga deltagandet skapar en ojämn nivå i lärarlaget då inte alla deltar...).
- Både lokaler och studieplatser är väl organiserade och utrustade, men nyttjas tyvärr inte i relation till de fristående kurserna som ges via nätet.
- Jämställdhets- och lika villkorsperspektiv behandlas vid olika tillfällen för lärare och för studenter vid introduktionskursen (som utgör en fristående kurs). Det är gott men otillräckligt då ett genusperspektiv bör genomsyra all utbildning (jfr t ex regleringsbrevet till universitet och högskolor i Sverige 2020).

Svagheter som identifierades:

- Då de fristående kurserna är just fristående är det svårare att kvalitetssäkra dem (förutom då det finns explicita mål av övergripande art, t ex för Biologi 60 hp), men målet borde vara att skriva fram tydligare mål för de fristående kurserna som fenomen och för de enskilda fristående kurserna.
- Den största svagheten är utan tvekan attityden till och det bristande engagemanget för de fristående kurserna, en genomgripande (mer positiv, kritisk och ansvarfull attitydförändring) rekommenderas på flera nivåer (t ex institutioner, utbildningsledare, ämneskoordinator, lärare...).
- Jämställdhets- och lika villkorsperspektiv behandlas punktvis snarare än att vara integrerade i undervisningen generellt vid den biologiska sektionen, detta gäller också de fristående kurserna.
- Det saknas en systematisk och kontinuerlig genomlysning av *utbudet* av de fristående kurserna, särskilt i relation till lärarkompetens och samhällsnytta, men också vad gäller möjligheten att se dessa kurser som viktig rekryteringsbas för annan utbildning vid den biologiska sektionen.
- Bedömargruppen menar också att följande aspekter i relation till de fristående kurserna behöver förbättras: a) en tydligare struktur för kursplanerevisioner (inklusive pedagogik) av de fristående kurserna, b) möjlighet för nätstudenter att delta i någon campusträff (t ex med tillfälle för seminariediskussioner och muntlig färdighetsträning), c) ökad studentmedverkan i utvärderingssammanhang (som bättre motsvarar campusstudenternas goda påverkansmöjligheter, t ex i samband med campusträffar med undervisning), d) en rejäl genomlysning av examinationsformer och nätkurspedagogik, e) utvecklingsarbete vad gäller progression *inom* respektive fristående kurs samt f) eventuellt införa betygsskala U-3-4-5 även på de fristående kurserna för att öka studentmotivationen och därmed genomströmningen.

Överlag tycks de fristående kurserna i biologi vid Uppsala universitet vara en utmärkt ingång till biologiska studier och biologisk allmänbildning. Om bara den grundläggande attityden till denna del av utbildningen förändras (uppvärderas) finns stora (och relativt enkla) vinster att göra, både vad gäller genomströmning, rekrytering och samhällsnytta.